

Fi/2018/00966/K

Till:

Finansdepartementet

fi.remissvar@regeringskansliet.se

fi.ofa.k.remissvar@regeringskansliet.se

Svenska Röda Korsets yttrande över slutbetänkandet om Myndighetsgemensam indelning – samverkan på regional nivå (2018:10)

Svenska Röda Korset lämnar synpunkter på den del av betänkandet som rör myndighetsgemensam regional indelning (avsnitt 3).

Sammanfattning av Svenska Röda Korsets synpunkter

- Svenska Röda Korset ställer sig positiv till förslaget om en myndighetsgemensam regional indelning.
- Svenska Röda Korset understryker vikten av dialog och samverkan med det civila samhället, vilket med fördel kan få större utrymme i det fortsatta arbetet.
- Svenska Röda Korset saknar en beskrivning av hur samverkan mellan berörda myndigheter ska säkerställas mer konkret när strukturomvandlingen väl är genomförd.

Bakgrund och sammanfattning av utredningens förslag

Indelningskommitténs betänkande lyfter behovet av en myndighetsgemensam regional indelning och föreslår *en* geografisk regionindelning samt vilka myndigheter som bör omfattas av denna indelning. Betänkandet utgår från tre områden där behovet av samordning är stort och där en bred kontaktyta finns med flera myndigheter samt med landsting och kommuner. Dessa områden är krisberedskap och totalförvar, regional utveckling samt mottagande av nyanlända.

Indelningskommitténs betänkande konstaterar att den statliga samordningen och samverkan på regional nivå bör förbättras och att det finns ett behov av att återsamla staten på såväl nationell som regional nivå. Tio myndigheter¹ uppges ha sådan betydelse för regional samverkan att de ska ha en samordnad indelning i sex geografiska områden.

¹ Arbetsförmedlingen, Försvarmakten, Kriminalvården, Migrationsverket, Polismyndigheten, Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige, Säkerhetspolisen, Tillväxtverket, Trafikverket och Åklagarmyndigheten

Den indelning som föreslås överensstämmer till övervägande del med de sex sjukvårdsregionerna. En alternativ indelning motsvarar Polismyndighetens sju regioner.

Svenska Röda Korsets utgångspunkter i dessa frågor

Som nationell rödakorsförening har Svenska Röda Korset en stödjande roll till de offentliga myndigheterna, en roll som är fastslagen såväl i internationell rätt som i svensk lag. Den stödjande rollen innebär särskilda uppdrag bland annat inom ramen för totalförsvaret. Svenska Röda Korset har i detta sammanhang flera gränssytor mot svenska myndigheter, främst mot Försvarmakten utifrån vår stödjande roll och utifrån vår roll som frivillig försvarsorganisation, men även mot Migrationsverket (som är en part i arbetet med den Nationella upplysningsbyrå, NUB, som ska upprättas i händelse av krig) och Försvarmakten.

Vi har kontaktytor gentemot Kriminalvården och Polismyndigheten samt även med kommuner och länsstyrelser i frågor som rör ansvaret för nyanlända. Svenska Röda Korset har lång erfarenhet av arbete för och med människor på flykt. Röda Korset finns med från flyktens början, längs flyktens väg, till ankomsten i Sverige, vid asylprocessen och etableringen i samhället. Vi ger juridiskt stöd i asyl- och familjeåterföreningsärenden, medmänskligt stöd vid förvarstagande och rådgivning vid återvändande, samt bedriver vård för människor som utsatts för tortyr eller andra traumatiska upplevelser från väpnad konflikt eller flykt. Basen i vårt arbete i Sverige är våra drygt 30 000 frivilliga engagerade i mer än 800 lokala rödakorsföreningar (rödakorskretsar) som arbetar för att möta humanitära behov, minska effekterna av kriser och stärka människors och samhällets motståndskraft.

En förbättrad samordning och samverkan på regional nivå är av stor vikt för vårt arbete. Svenska Röda Korset ser flera möjligheter att ytterligare stärka vår samverkan med myndigheter och andra offentliga aktörer.

Svenska Röda Korsets synpunkter

Svenska Röda Korset lämnar synpunkter på den del av betänkandet som rör myndighetsgemensam regional indelning (avsnitt 3).

Överväganden och förslag på myndighetsgemensam indelning (3.3)

Svenska Röda Korset ställer sig positiv till förslaget om en myndighetsgemensam indelning för att främja samverkan och samordning av staten på regional nivå. Svenska Röda Korset välkomnar förändringar som underlättar samordning mellan myndigheter. I nuvarande ordning ser vi att enskilda individer drabbas och regelverk och bristande samordning försvårar samarbete. Om den föreslagna förändringen kan underlätta samordning är det positivt.

Svenska Röda Korset vill poängtera vikten av dialog och samverkan med det civila samhället och andra aktörer som uppstår ansvar och roller inom områden som ligger inom det offentliga. Vi anser att en gemensam regional indelning för statliga

myndigheter bör syfta även till att möjliggöra samverkan med civilsamhället. Detta kan med fördel få större utrymme i det fortsatta arbetet med en myndighets-gemensam regionindelning.

Det är angeläget att förändringen inte inverkar negativt på redan existerande samverkan. De myndigheter som berörs behöver ha väl fungerande samverkanskanaler också med de myndigheter som inte omfattas av förslaget.

Samordning och samarbete kommer inte per automatik för att en struktur-förändring genomförs. Däremot kan en strukturförändring skapa bättre förutsättningar och möjliggöra till exempel samverkan. I det sammanhanget saknar Svenska Röda Korset en beskrivning av hur samverkan mellan berörda myndigheter ska tydliggöras och uppmuntras när förändringen väl är genomförd. För bättre samverkan med det civila samhället behövs till exempel tydliga strukturer och regelverk som värdesätter det civila samhället och som möjliggör samverkan och respekterar aktörers olika uppdrag och självständighet. Många lokala och regionala initiativ till samverkan mellan civilsamhällets organisationer och statliga och kommunala aktörer i mottagandet hindras idag av regelverk som motverkar lokala lösningar. Hinder för samverkan behöver kartläggas och tas bort.

Områden som involverar många myndigheter (3.3.2)

Betänkandet identifierar tre områden som involverar många myndigheter samt landsting och kommuner och där behovet av samordning är särskilt stort. Dessa tre områden är krisberedskap och totalförvar, regionalt utvecklingsarbete samt mottagande av nyanlända. Svenska Röda Korset kan utifrån betänkandets resonemang och våra egna erfarenheter inom främst totalförsvaret och mottagande av nyanlända, instämma med att detta är områden där behovet av samordning är stort. Svenska Röda Korset saknar hälso- och sjukvårdsområdet som ytterligare ett viktigt område.

Myndigheter med gemensam indelning (avsnitt 3.4)

Svenska Röda Korset ställer sig frågande till varför inte Försäkringskassan ingår i förslaget. Det framgår att det finns en förväntan på att ”Försäkringskassan efter hand anpassar sin regionala indelning”.

Erfarenheterna från Försäkringskassanledda Mötesplatser på olika orter runt om i landet vittnar om positiva effekter av fungerande samverkan för den enskildes samhällsetablering. När det gäller mottagandet av nyanlända och regional utveckling finns en nära koppling mellan Försäkringskassan och främst Migrationsverket och Arbetsförmedlingen. Svenska Röda Korset ser gärna att en tidsram anges för när Försäkringskassans anpassning till en gemensam regionindelning ska vara genomförd.

Förslag till geografisk indelning (3:5 - 3:7)

Svenska Röda Korset har inga synpunkter på antalet regioner eller valet av regionindelning. Det är dock viktigt att berörda myndigheter kan erbjuda

samhällsservice på likvärdiga villkor över hela landet. Eventuella konsekvenser av stora geografiska områden måste beaktas så att alla människor får det stöd de har rätt till och inte lämnas utanför, speciellt vid händelse av kris.

Krisberedskap och totalförsvaret

Svenska Röda Korset delar bilden av att behovet är stort av samordning inom krisberedskap och totalförsvaret. Som påtalas i betänkandet och som även lyfts av Försvärsberedningen, är olika regionala indelningar en försvärande faktor i totalförsvärsplaneringen. För det civila försväret är det särskilt viktigt att samtliga aktörer inom totalförsväret ges reell möjlighet att kunna planera och agera gemensamt.

Utifrån totalförsvärsperspektivet finns ett särskilt behov av samverkan inom sjukvårdsområdet, där Försvärsmakten har att samverka med landstingen. Detta är något som även lyfts fram av Försvärsberedningen, som skriver att det finns behov av att tydliggöra just ansvars- och ledningsförhållanden mellan landstingen, militärregionerna och den högre civila regionala ledningsnivån. Detta är ett område som är av särskild relevans för Svenska Röda Korset då vi har ett utpekadt ansvar att kunna medverka i totalförsvärets sjukvård.

Länsstyrelserna har en samordningsuppdrag vid höjd beredskap. Som betänkandet föreslår är det rimligt att se länsstyrelsen som samordnande aktör inom de myndighetsgemensamma områdena, och särskilt då inom krisberedskap och totalförsvaret.

Mottagande av nyanlända

Svenska Röda Korset vet av erfarenhet att en välfungerande samverkan mellan de myndigheter som arbetar med svenskt asylmottagande och samhällsetablering är nödvändigt för att människors som kommer till Sverige ska få ett humant, rättssäkert och värdigt mottagande som också främjar hälsa och delaktighet. Vi vet också att tilliten till svenska myndigheter och kommuner sjunker om detta inte sker.

En viktig utgångspunkt för den nyligen remitterade Mottagandeutredningen är att fungerande samverkan mellan (och inom) myndigheter och kommunerna är avgörande för att mottagandet av asylsökande och nyanlända ska fungera i praktiken. Kan en gemensam regionindelning underlätta strategiskt och långsiktigt samarbete med civilsamhället så skapar det förutsättningar för att civilsamhällets insatser på bästa sätt kan stödja och/eller komplettera det offentliga uppdraget.

SVENSKA RÖDA KORSET

Martin Ärnlov
Generalsekreterare